

Minder omzet, minder personeel

Accountantskantoren top-30 2011: beetje crisisgevoel

Voor het derde achtereenvolgende jaar is de handel en wandel van de grootste accountantskantoren in Nederland onder elkaar gezet. De kantoren hebben, met vertraging, last van de gevolgen van de economische ontwikkelingen: er is minder omzet, minder personeel.

Het criterium voor een plaats in de top-30 is omzet. Voor deze editie publiceren we geen top-25 maar een top-30. Dat hebben we gedaan omdat in de groep 20 tot en met 30 de kantoren qua omzet dicht bij elkaar liggen. De Big Four werken met een gebroken boekjaar. De overigen hanteren een boekjaar parallel aan het kalenderjaar. Er zijn overigens grote verschillen in openheid ten aanzien van het verstrekken van gegevens. De jaarrekening van onder meer Alfa staat op haar eigen website. Andere kantoren hebben zelfs moeite om te voldoen aan de deponeringsplicht bij de KvK. Het verschil in de benaderbaarheid van kantoren met de vraag om gegevens is opvallend.

Algemene cijfers

De omzet van deze top-30-groep is met € 3,9 miljard ruim € 275 miljoen lager dan een jaar geleden (€ 4,175 miljard). Alleen al bij de Big Four is de omzet ruim € 250 miljoen lager. Een omzetverlies van bijna 9%. De overige 26 kantoren op de lijst tonen een wisselender beeld. Bij 12 kantoren verminderde de omzet. 10 kantoren laten een – zij het beperkte – groei zien, 2 blijven gelijk en van 2 kantoren is er geen vergelijkingsmateriaal. Het aantal fte's dat bij de top 30 werkt is – net zoals de omzet van de kantoren – gedaald. Bij kantoren met groei is de toename van het aantal fte's wel beperkt. Een aardige ontwikkeling is de omzet per fte. Bij de meerderheid van de top-30 neemt deze omzet toe.

Geen positief beeld

In zijn algemeenheid is het beeld voor de accountancybranche enigszins negatief. De Big Four maken in absolute zin best een duikeling. Deze kantoren nemen ook het grootste verlies in fte's voor hun rekening. Als eerste valt de top van de lijst op: minder omzet bij alle Big Four-kantoren,

minder medewerkers en bij 2 van de 4 minder omzet/fte. PKF Wallast zit nog enige duizenden euro's af van de 2de plaats in de omzet/fte lijst. BDO blijft eenzaam en stabiel op nr. 5. Voorlopig zal deze positie door geen ander kantoor worden ingenomen, ook niet door de combinatie Flynth/GIBO. GIBO Groep passeert in het laatste jaar voor de fusie voor het eerst de € 90K/fte-horde en wipt en passant ook nog over accon avm naar plaats 6. Een klein verschil in omzet, veroorzaakt door een daling van de omzet/fte bij accon avm en de stijging bij GIBO. Het middenveld van deze top-30 bestaat uit een mix van MKB-praktijken en -kantoren met hun oorsprong in de agrarische sector. Een wisselend beeld met een enkele verrassing. Countus groeit in omzet en neemt tevens de horde van € 90K plus omzet/fte. In het middenveld is er een aantal kantoren die al een mooie omzet/fte hebben en Deloitte op de huid zitten. Onderaan de lijst (5 kantoren rijker dan in 2010) zien we een paar 'nieuwkomers' die dicht bij elkaar staan. Schipper laat een mooie omzetsprong van 10% zien, de HLB'ers, RSM en Jan geven een mooie range van omzetten/fte die bij MKB-kantoren passen.

Omzet per fte

Tussen de grote vier is PKF Wallast al jaren een uitschieter in de zin van omzet/fte. Dit jaar echter ook aandacht voor HLB Van Daal, Baker Tilly Berk en Koenen & co. Opvallende omzetten/fte bij deze drie, waarbij Koenen & Co aangeeft dat haar adviesomzet boven de 40% van de totale omzet ligt. Dezelfde onderliggende reden als PKF Wallast.

Digitalisering

Bestuursvoorzitter Steef Visser van kantoor Visser & Visser heeft recent zijn mening over de stand van digitalisering (van het primaire proces) gegeven: 'We staan aan het begin van de digitalisering'. Uiteindelijk betekent digitalisering het verminderen van (repetitief) werk, lees: de administratieve dienstverlening. De verdergaande digitalisering kan (eigenlijk zal) voor een verdere verhoging van de omzet/fte zorgen, zeker in de groep

van (middel)grote accountantskantoren.

De huidige klantenmarkt

De geluiden om de omzet op peil te houden zijn ook in deze groep kantoren duidelijk hoorbaar. De klantenmarkt is grosso modo genomen voor iedereen lastig. Lagere budgetten, niet dringende adviesopdrachten worden uitgesteld en er is geen enorme dynamiek van nieuwe klanten. Nu kenmerkt een markt zich door vraag en aanbod en de daarbij te bepalen prijs. De accountancy heeft op dit moment een groter aanbod dan er vraag uit de markt is. Dus staan de prijzen onder druk. Omzet op peil houden blijkt voor kantoren gegeven de huidige economische omstandigheden lastig. De MKB-markt krijgt ook weer de aandacht van onder meer KPMG en Deloitte. De laatste is van oudsher al aanwezig in deze markt. KPMG probeert het nu met een webmodel van digitale dienstverlening. Eigenlijk is deze ontwikkeling de varkenscyclus van de accountancy. Dergelijke aandacht voor het MKB komt eens in de zoveel jaar weer naar boven drijven.

De nabije toekomst

Diverse kantoren hebben ambities. In 2010 laat GT nog geen invulling zien van de in 2009 uitgesproken groeiverwachting (verdubbeling van het aantal medewerkers) zien. Accon avm heeft in 2009 eenzelfde ferme uitspraak gedaan (verdubbelen van de omzet in 5 jaar) en heeft in 2011 2 kantoren (ZR Groep, Nicolai & Tabak) en een deel van de vestiging Deloitte Aalsmeer overgenomen. We spreken hier over ca. 300 medewerkers. Deze overnames zijn niet in de tabel opgenomen, maar komen volgend jaar in beeld.

In 2011 liet ook Baker Tilly Berk weten in een aantal jaren de huidige omzet van € 92,9 naar € 130 miljoen te willen verhogen door overnames en autonome groei.

Voorzichtig herstel

De branchecijfers 2010 geven nu het beeld van enigszins negatieve ontwikkeling t.o.v. 2009. In 2011 verwachten we een voorzichtig herstel, maar wel met een dikke streep onder voorzichtig. De

geluiden van de individuele kantoren geven hier aanleiding toe. In de komende jaren wordt wel een (gemiddelde) toename van de omzet/fte verwacht.

De verdergaande digitalisering zal hiervoor gaan zorgen. Er zal geen revolutie plaatsvinden, maar wel een continue efficiencyslag in uw primaire processen. An

Dr. Marcel Maassen,
 werkzaam bij Full•Finance Consultants.

Top-30 accountantskantoren naar omzet							
		2010 of 2009-2010			2009 of 2008/2009		
		omzet	fte's	omzet/fte	omzet	fte's	omzet/fte
1	PwC*	685,9	4457	154	756,7	4643	163
2	KPMG**	635,0	3928	162	676,1	4186	162
3	Deloitte***	630,5	4624	136	709,1	5098	139
4	Ernst & Young*	611,7	3952	155	672,2	4398	153
5	BDO	215,0	2003	107	215,7	2089	103
6	GIBO Groep [1]	110,7	1213	91	111,7	1280	87
7	Accon avm	109,7	1178	93	115,5	1193	97
8	Baker Tilly Berk	92,9	688	135	90,6	738	123
9	Mazars	90,5	774	117	97,1	840	116
10	Flynth [1]	67,1	694	97	68,6	756	91
11	De Jong & Laan	66,4	655	101	66,3	663	100
12	Alfa	66,3	748	89	65,2	742	88
13	ABAB	58,2	612	95	58,9	631	93
14	Grant Thornton	52,0	458	114	53,5	465	115
15	Countus	47,5	513	93	45,5	508	90
16	Meeuwssen Ten Hoopen	41,2	450	92	43,3	476	91
17	DRV	37,4	388	96	35,8	374	96
18	Witlox Van den Boomen [2]	36,2	282	128	37,2	278	134
19	KroeseWevers	28,1	287	98	29,6	293	101
20	Foederer DFK	26,1	234	112	24,8	225	110
21	Koenen en Co	26,0	212	123	25,5	220	116
22	Van Oers	25,8	270	95	26,2	249	105
23	PKF Wallast	23,8	156	152	23,3	158	148
24	Crop	23,5	190	124	24,2	210	115
25	Schipper Accountants	23,2	224	103	21,0	218	96
26	HLB Van Daal & Partners	22,0	180	122	22,0	185	119
27	HLB Schippers	21,5	187	115	22,1	191	116
28	RSM Niehe Lancée [3]	18,5	159	116	--	--	--
29	Jan ©	18,3	159	115	19,5	165	118
30	ESJ	18,2	170	107	18,1	176	103

* Gebroken boekjaar 1-- t/m 30-6

** Gebroken boekjaar 1-10 t/m 30-9

*** Gebroken boekjaar 1-6 t/m 31-5

1) GIBO Groep en Flynth zijn per 1 januari 2011 gefuseerd.

2) Exclusief advocaten en notarissen.

3) RSM Niehe Lancée en RSM Kooij + Partners (omzet 2010: € 6 miljoen; fte's 2010: 55) zijn per 1 januari 2011 gefuseerd.